

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОНІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 303. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 29-го грудня, 1936. — VOL. XLIV. No. 303. Jersey City, N. J., Tuesday, December 29, 1936. — THREE CENTS

ПОШАНУВАЛИ ВРОЧИСТО 40-ЛІТТЯ ПРАЦІ ОЛ. КОШИЦЯ

ШОАРК. — Які три сотки тут родженої української молоді й коло 1,500 українського громадянства з Нью-Йорку й ближчих чи дальших околиць віддали пошану славному диригентові Олександрові Кошицеві з нагоди його 40-літньої діяльності на полі української музики. Яка сотка привітів і телеграм, надісланих від різних організацій, хорів і громадян з різних міст Злучених Штатів і Канади з нагоди цього свята, свідчили про велику популярність Ювілянта. Концерт відбувся в тій великій галі Крігера, в якій ще не так давно концертував Ол. Кошиць зі своїм славним Українським Хором. Тепер виваженно його між публіку серед шпаліру, який творили молоді дівчата-хористки, вбрані в гарні українські строї. І посадили перед самою сценою, щоб прислухувалися співові цієї молоді, в яку він вливав чар української народної пісні. Була це молодь з Нью-Йорку, Джерзі Сіті, Нью-Йорк, Йонкерс, Брукліна, Бейони, Елізабету і Пасейку, що виступала з гарно відданими співами як злучені хор «вісімки». Проводив ними п. Теодосій Касяків, що теж вивав Ювілянта в імені Ювілейного Комітету та вчив йому його портрет, намальований артистом-малюнком Іваном Кучмаком. По відсвітанні кантати, скомпонованої на цей ювілей, д-р Л. Цегельський розповів життя Олександра Кошиця та підкреслював його величезні заслуги як музичного етнографа, що збирав давні пам'ятки музичної культури українського села, а далі розповів про Ювілянта як композитора і диригента, якому нема рівного в цілому світі. Панна Люба Касяків як солістка-скрипачка і п. П. Ординський як соліст-співак, при аккомпанюванні п. Н. Стембера, доложили своїх талантів, щоб прикрасити свято з музично-вокального боку. Д-р Л. Миньуга говорив про те, що Олександр Кошиць разом з Українським Республіканським Канцеляром були першими, що представили перед культурним світом правдиву мисль української України. Далі бесідник передав виїмки з цього, що писали найважливіші світові критики про чар української народної пісні та про надзвичайно великі спосібності Ол. Кошиця як диригента. Зокрема підкреслював ще те, наскільки Ювілянт з своїм Хором популяризував по світі ймення України. С. Шумейко говорив по англійськи від української молоді. Ствердивши величезну силу пісні взагалі, бесідник накреслював ці прикмети, якими славиться українська народна пісня. І подякував проф. Кошицеві за те, що він відчинив українській молоді в Америці очі щодо дійсної краси української пісні та заставив її ширше студіювати і її служити. Та найважливішим моментом була та хвиля, коли з'явився на сцені сам Ювілянт і намагався говорити, а серед схвального свиту не складалася, щоб віддати те, що було на душі і серці. Шановний Ювілянт підкреслював, що це свято відбулося наслідком прихильного відношення до його особи, бо тих великих заслуг, про які була на святі мова, він собі не приписує, бо виконав тільки обов'язок. І якщо ціла його праця з поїзкою по світі, й усяка інша, а хоч малим зором, яке допомагає нашій поневоленій Батьківщині збудити волю і крапку долю, то це є для нього найбільшою радістю і заплатаю. Зокрема звернувся ще до молоді й закликав її любити українську пісню, бо, люблячи цю пісню, не можна не любити України.

Річ ясна, що були на галі раз-у-раз оплески, вставання з місць на знак пошани, квіти, і т. п. Свято закінчено відсвітанням національного гімну.

ЗА ВІДБИРАННЯ ГОРОЖАНСТВА ЗА УЧАСТЬ У ВІЙНІ

ВАШІНГТОН. — Група впливових сенаторів задумує внести на найближчій сесії конгресу проєкт закону на основі якого всякому, хто бере участь у заграничній війні, до якої непричетний американський уряд, має бути позбавлений американського горожанства.

На цю думку сенатори попирали на вістку, що соціалістична партія в Нью-Йорку збирається вислати на допомогу лоялістам в Іспанії відділ з 500 добровольців.

ЯКОЇ ЗАПЛАТИ ТРЕБА РОБІТНИКОВІ?

ВАШІНГТОН. — У своїй публічній заяві про вигляд промислів у 1937-мім році Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, каже, що добрий робітник продукційних сил промислів залежить від того, який промисел дає заняття всім робітникам за відповідною заплаатою, яка вистарчалаб на пристойне життя.

Грін обчислює, що на таке життя кожному робітнику треба \$3,600 на рік.

ВЕЛИКІ ВТРАТИ КОРАБЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМЦІВ ЧЕРЕЗ СТРАЙК

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Корабельні підприємства обчислюють, що страйк корабельної служби, що від двох майже місяців непокоять корабельний перевіз, коштували ці підприємства коло 232 мільйони доларів.

В самому етєтї Каліфорнії втрати корабельних підприємств виносять 192 мільйони доларів. Страйк здержав роботи в деревляному промислі та в різних фабриках. У багатьох кораблях гине збіжжя.

РІЗДВЯНА СВАРКА.

19-літній Яків Трогановський у Карбондейл, Пенсильвенія, стрілив з револьвера до свого вуйка, 27-літнього Андрія Медка, в його домі під час святкування Різдва й ранів його смертельно. Перед стейковою поліцією, котра арештувала вбивника, родичі вбитого зізнали, що Трогановський і Медко посварилися на Різдво рано, як Медко дорікав Трогановському за пиятику. Якійсь час по тій сварці Медко пішов спати, а хлопць дістав револьвер і стрілив до вуйка.

ТРУП БЕЗ ГОЛОВИ НА МОТОЦИКЛІ.

На шляху Варшава-Влохи коло Окенця мотоцикліст Г. Стічек під час переїзду через залізничний шлях Варшава-Радом не завважив спущеної рампи і цілим розмахом вїхав на перешкоду. Сам оминув смерть, похиливши голову, але їдуча товаришка Стічка, 20-літня Альбіна Фінкельштайнівна, вдарилась головою об рампу й так сильно зранилася, що зараз згнула. Труп їхав далі, аж Стічек обернувся й завважив, що везе мертвяка. Виявилось, що Стічек і його товаришка були пані. Тепер засудили Стічка на 6 місяців в'язниці.

МИРОВІ ЗАХОДИ ЗА ЧАКО НЕ ВДАЛИСЯ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Великі заходи учасників Між-американської Конференції для вдержання Миру довели до полагодження збройного конфлікту між Болівією та Парагваєм за провінцію Чако не вдалися й делегати на цю конференцію розішлялися домів, лпшаючи цю війну в Америці неполагодоженою.

УРЯД ПРО СТАН БІЗНЕСУ.

ВАШІНГТОН. — Секретар торгівлі Ронер проголосив свій річний звіт зі стану промислів, і цей звіт він передкожаннят конгресові. В цьому звіті Ронер приходить до переконання, що бізнес в Америці вже вийшов з небезпечного стану. Перший раз від початку депресії в 1929-тім році річний прихід краю рівняється приходаві з часів додепресійних.

ЗНОВ ПРОПАВ ЛІТАК.

БЕРВЕНК (Каліфорнія). — До місцевого летовища не приїхав пасажирський літак повітряного підприємства «Юнайтд Ерлайнз», що вилетів з Сан Франціско з 9 пасажирями.

ЗАХОДИ ПРОТИ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ.

ВАШІНГТОН. — Сенатор О'Магоні з Вайомінгу зладив начерк законопроєкту, на основі якого мається заборонити перевіз товарів, вироблених дітьми, в стейти, що забороняють дитячу працю.

ЗА ВИКОРИСТАННЯ СОНЯШНОЇ ЕНЕРГІЇ.

АТЛАНТИК СІТІ (Нью Джерзі). — На річні зпмові збори Американського Союзу для Поступу Науки виставлено тут новий модель сонячної машини, що має використовувати енергію тепла сонячного проміння для порушення моторів.

Цю нову «машину для запягання сонця» придумав д-р Чарлз Г. Абот, секретар Смітсонської Інституції у Вашингтоні. Він каже, що ця машина потрапить достарчити порушуючу машини енергію дешевше, ніж її добувається з вугля.

На цій самій конференції виставлено прилад, званий «електричне око», що автоматично дає сигнал осто-роги автомобілістам, що їдуть заскоро.

ЗАКЛІКАЄ ЮНІ КУПУВАТИ ВИСТАВОВІ БОНДИ.

НЬЮ ЙОРК. — Мату Воль, віцепрезидент Американської Федерації Праці, каже в своїй публічній заяві, що бонди ньюйорської світової вистави в 1939-тім році є певною й корисною інвестицією для фондів робітничих луній.

15 ЛЮДЕЙ ЗАТОНУЛИ ПІД ЧАС СВЯТОЧНОЇ ПРОГУЛКИ.

Портова лодка у Кінгстон, Джемейка, що мала право взяти 30 осіб, а взяла багато більше, перевернулася на саме Різдво в заліві. Портові урядники потім цілий день шукали тіл утоплених. Досі стверджено смерть 15 осіб.

НЕЩАСТЯ ПРИ ЗРІЗУВАННІ ДЕРЕВА.

У Ферескулі, повіт Косів, під час зрізування дерева в лісі дерево впало на гуцула Василя Кішляка і вбило його на місці. Подібне трапилось в лісі Ілемні, повіт Долина, де на працюючого при обробці дерева Миколу Лахманця завалилося стяте дерево. Лахманець згинув на місці.

ЗБОЖЕВОЛІЛА ВІД ЛЮДОВИ.

До жидівської лічниці в Варшаві до відділу для нервово-хворих привезли з Малою містечка Швекоїнів з Малою Альтман, доньку жидівського купця, як кажуть, надзвичайної вроди. Дівчина залюбилася в інженіри-християнинови, урядовцеві Повітового Виділу, який з нею з початку симпатизував, але вкінці заявив, що не ожениється з нею. Від цього Альтманівна збожеволіла й здемолювала склепову обстановку батька.

ВКРАЛИ ТЕАТР.

У Жарковичах в Келеччині був аматорський театр. Коли одної днини аматори прибули до театру, що примістився при школі, виявилось, що якісь люди вкрали всі театральні причандали, застони, декорації, костюми і т. д. Виставу мусіли відкликати.

ЛЕКТОРАТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ВАРШАВІ.

Польські часописи приносять таку вістку: В університеті Ю. Пілсудського в Варшаві введуть спеціальні лекторати литовської й української мови. Крім цього будуть викладати індійську мову (говір бенгали), лектор — індієць Гомаль, і китайську мову, лектор д-р Ю. Йосі. — Як бачимо, українська мова подана тут в одному роді з литовською, індійською й китайською мовою! Зовсім, як на практиці!

НОВИЙ «ДІМ ЛЮДОВИЯ».

В Журавні, жидачівського повіту, відбулося посвячення угольного каменя і мурів «людового дому» при участі представників влади та різних польських організацій. Посвятив кс. Стай. Остахович, а промови вголосили бурмістр Непокульчицький, повітовий староста Галас і полк. Бронглевич.

БОЛОТО І ТРАЧИННЯ ЗАМІСЦЬ МАСЛА.

Перед кількома тижнями надав хтось із Ряшева чотири 100-кілограмові бочки масла до Катовиць, а перевозовий лист продав за 80 пров. вартости. По якимсь часі, коли по масло в Катовицях ніхто не зголосився, його звернули до Ряшева і тоді показалося, що відборець був фікційний, а замісць масла в бочках було болото з траччинями. Показалося, що масло надав Станіслав Кретович з Ясінки, якого й арештовано разом з його спільником М. Міхалком. Знайшовся теж пошкодований Натан. Домінец, який заплатив 360 зл. за перевозовий лист на масло вартости 520 зл. Оба ошуканці стануть перед судом.

НАБІЙ РОЗІРВАВ 13-ЛІТНЬОГО ХЛОПЦЯ В КУСНІ.

В селі Тоболи, Калізького повіту трапилось жахливий випадок: 13-літній Адам Давидок знайшов у полі артилерійське стрільно ще з часів війни й приніс його на хутір батьків та коло хати зачав коло нього майструвати. Нарав домашні почули гук. Коли надбігли батьки, побачили жахливий образ. Гарматний набій розірвав хлопця в кусні так, що ні рук, ні голови, ні калдовба не було можна розрізнити.

І КИТАЙЦІ ГОРНУТЬСЯ ДО ОСВІТИ

Міністерство освіти в Нанкіні звідомляє, що в 24 провінціях та в шістьох муніціпіях за перший рік, коли зачав обов'язувати новий закон про обов'язкову науку, зросло число вселюдних шкіл едноклясових 16,459, чотироклясових на 5,675, міських шкіл 11,873, а сільських 10,196. Число дітей, що ходять до школи, зросло на 5,000,000.

НІМЕЧЧИНА ПОГРОЖУЄ ВІЙНОЮ ЕСПАНІЇ

БЕРЛІН. — У звязку з арештуванням німецького корабля «Пальос» близько еспанського побережжя, який то корабель за твердженням еспанських червоних віз 1,500 тон воєнних матеріалів для еспанських фашистів, німецький уряд вислав мадридській владі гостру ноту, домагаючись увільнення корабля. Але мадридська влада відмовилась увільнити згаданий корабель, супроти чого німецький уряд вислав шість воєнних кораблів на еспанські води. Рівночасно Гітлер скликав усіх своїх передових співробітників до гірської вілли в баварських горах, щоб нарадитися, що ділати робити.

ФРАНЦІЯ Й АНГЛІЯ СПІНЮЮТЬ НІМЕЧЧИНУ.

БЕРЛІН. — На припорушення французького й англійського уряду їх дотичні амбасадори в Берліні зложили в неділю візиту в німецькому міністерстві закордонних справ і просили, а по часті грозили, щоб німецький уряд зприсвоїв арештування одного корабля не викликав зриву світової завірюхи. Вже сам факт, що згадані амбасадори з'явилися в міністерстві в неділю, чого ніколи не практикувалося дотепер, вказує, яка грізна є нинішня ситуація. В дипломатичних кругах порівнюють її до випадку в Сараєві в 1914 році.

НА ЕСПАНЬСЬКОМУ ФРОНТІ.

МАДРИД. — Лівий мадридський повіт, відбулося посвячення угольного каменя і мурів «людового дому» при участі представників влади та різних польських організацій. Посвятив кс. Стай. Остахович, а промови вголосили бурмістр Непокульчицький, повітовий староста Галас і полк. Бронглевич.

ІТАЛІЯ ХОЛОДНІЕ ДО ЕСПАНІЇ.

РИМ. — Останні події в Італії вказують, що Італія чимраз більше холодніе до еспанських справ і не лише стримала свою дальшу поміч для ген. Франка, але правдоподібно постаряється відкликати тих італійців, що вже тепер затягнені на службу еспанських революціонерів. У той спосіб залишилася б Німеччина осамітнена в еспанських справах.

СОВЕТСЬКІ «ПОБАЖАННЯ НОВОГО РОКУ».

МОСКВА. — Як з урядових кругів подають, на днях червоної маршал Тукачевський вголосить промову й замісць новорічних побажань заявить усім народам СССР, що Совети знов побільшують свою армію та призначають грубі біліони на зброєння. Як причину цього мілітарного збільшення советські круги подають страх перед Гітлером. Внаслідок економічних нестач, що в останніх часах дуже загострились у Німеччині, в Советах побоюються, що доведений до краю Тітлер може кожною хвилі рішнитися на напад.

СОВЕТИ ДАЮТЬ НАГОРОДИ ДЛЯ БАГАТОДІТНИХ РОДИН.

МОСКВА. — Подібно як це роблять гітлерівці й італійські фашисти, советський уряд почав нагло накликати своїх горожан до збільшення уродин дітей. Ухвалено навіть нагороди для тих родин, що, не звертаючи уваги на тяжкі відносини, мають більше число дітей. Першу нагороду в сумі 22,000 рублів отримала Федорова Мірошніченко, жінка лісового рубача, яка повела 14 з черги дитину.

ТАВРУЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИКАЛІВ.

ЛЬВІВ. — В Камінці Струмилівій відбулася повітова освітня нарада, в якій взяли участь усі читальні «Просвіти». На нарадах обговорювано цілу низку просвітянських справ, зокрема безприкладну кампанію проти «Просвіти» радикальних демагогів, що тягнеться вже кілька місяців, від останніх загальних зборів «Просвіти», коли то радикали провалились і не дістались до уряду «Просвіти». У звязку з цією киринною роботою українських радикалів збори ухвалили резолюцію, в якій «з погордою та обридженням осуджують нападливий етатти «Громадського Голосу» проти головного відділу «Просвіти», а зокрема проти голови Товариства, які є грубою неправдою, крутіством і нахабною демагогією, що намагається підважити авторитет і моральне положення дорогий нам усім національній установи».

ПЕВНОГО ВИКИНУЛИ З ВОЛИНСЬКОГО ОБЕДНАННЯ.

КОВЕЛЬ. — Відомого українського ренегата з Волині, Петю Певного, недавно усунули з головодства волинської «парляментарної репрезентації», а згодом викинули його навіть з членства «Українського Волинського Обеднання». Такий кінець усіх ренегатів. Не помогли йому навіть його опікуни. Тепер він уже явно вписався до репрезентації польських парламентаристів з Волині.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1899
Published daily except Sundays and Holydays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

UNHAPPY DESTINY OF UKRAINE

Battlefield of the Future?

LITTLE-KNOWN SOVIET REPUBLIC

What would be the attitude of Ukraine were the Soviet and its enemies to come to blows?

Ukraine, the second Republic of the Soviet Union and the least spoken of and, perhaps, most picturesque country in Europe...

From time to time one sees in the papers brief news (tragic in their briefness) such as, "Famine in Ukraine," "Soviets send disciplinary forces to Ukraine," etc.

Famine in a country whose soil in itself is wealth unlimited. The soil which, during the Great War, the Germans, not content with other requisitions, carried to their Fatherland in trains.

BOUNDLESS WEALTH

Ukraine would be a land of boundless wealth if it were given a chance and possibility. It is celebrated for cattle-breeding, corn, fruit, a remarkable climate, and last but not least—beauty.

Kiev, which lies on the right bank of the River Dnieper, is the capital of Ukraine, and has its University, academies of art and science, conservatory, and polytechnic school.

Will the Soviet succeed where the Tsarists had failed? Will this deliberate denaturalization kill the Ukrainian personality? Will the new generation forget the old traditions and the history of their country and become "Russian"?

Characteristic of the Ukrainians are their force, determination, industry, strong individuality and straightforwardness, and ensemble which is seldom found in Slavonic countries.

RIDDLE OF THE FUTURE

Ukraine deserves more interest than has been shown to her and deserves more consideration than she actually gets. That the Soviets hate to let go the wealth of such a country and wish to assure their ownership by denaturalization is not surprising.

Considering these circumstances, can one be surprised at the bitterness of the Ukrainian feeling for the Russians, or the feelings of mutual distrust which exist between Ukraine and Poland?

So much for the present. What of the future? Will the Soviet, if at war with Japan or Germany, be menaced by an insurrection of Ukraine whose position in the rear of the fighting forces would be one of great importance?

Such questions as these only the future can answer.

(The Evening Times, Glasgow, Friday, December 4, 1936.)

жати в той спосіб, щоб останній козир, останній грам у тій рівновазі, всетаки задержати у своїх руках.

По війні, в 1919 році, тодішній англійський прем'єр Ллойд Джордж без обиняків заявив французьким політикам, що "відтепер Англія підтримуватиме розбиті Німеччину, щоб у той спосіб створити протидію для французької сили".

Гітлер передерив німецький нарід, навів його новими надіями, новими моральними вартостями. Отряс його з пут Версаю, озброїв до зубів і створив через те таку нову політичну силу, яка перевернула попередню рівновагу потуг.

Та тут понав у конфлікт з Англією. Вивязалася дипломатична боротьба, яка мало-помалу не закінчилася гарматною боротьбою. Німеччина сиділа тихо і з цілою душою бажала собі цього конфлікту.

Та тут понав у конфлікт з Англією. Вивязалася дипломатична боротьба, яка мало-помалу не закінчилася гарматною боротьбою. Німеччина сиділа тихо і з цілою душою бажала собі цього конфлікту.

Вибухла революція в Іспанії. Італія й Німеччина станули по стороні ген. Франка. Причинилась до цього в першій мірі союзність однакових ідеологій.

Пару місяців тому здавалося, що приязнь між Італією і Німеччиною затіснюється надбав. Після візиту італійського міністра закордонних справ, Чіано, до Берліна і його майже королівського прийняття там здавалося, що в Європі зарисовується новий уклад сил, який одному таборові готов дати рішальну перевагу й довести до воєнного конфлікту.

Супроти цього можна сказати, що в Європі знову вдержано рівновагу потуг. Бо по одній боці стоїть значно чисельніший табір, але таких держав, що мають "повні шлуки", а будучи в стадії "травлення", не рвуться до власного народу. Он стоїть, витягнувшись, Феропонт Яковлевич. На ньому ще старий "сюртук" бувшої імперії.

Як довго буде тривати нинішній стан, на це важко відповісти. Але впродовж останніх десятих років так часто змінювався уклад світових потуг, що можна твердити, що нинішній стан є перехідний.

(Дальше буде).

КРИВАВА ЗАПОВІДЬ

Московський уряд заповідає нову кампанію проти занепаду залізничного руху в Росії. Мовляв, цей рух був знаменитий, але від двох років щось почало псуватися.

Все виглядає на звичайну буденщину в Сове-тах, себто на звичайне невміння налагодити залізничний рух, який нині потрапив наладнати навіть поляки, що звисні зо свого невміння організувати економічні підприємства.

Досвід з большевиками дозволяє нам тепер догадуватися, що за цими публічними обвинуваченнями, як це було в давнину, піде нова нагінка на українців.

Повна молитви, повна прагнення великого. Він не згадує слова Бога. Нащо? Хіба не приємніше заціпити уста, зуби, заплотити очі, забути всі слова і тільки всупереч усюму і всім відчутти найбільше зближення з Найвищою Силою.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина "ВОЛИНИ".

Зарядку забороняється. Авторські права вастережені.

— То пожалуста. Очінь радо і даже з приємністю вида-либ ми вам отих словочів... Але змилюйтесь. Вони ще перед кількома днями втекли.

— Правда, правда... Правильно! — загула сотня голо-сів.

Полковник не здається, хоча бачить, що мова і вираз їх обличчя щирі. Вони знають, що зробили помилку, але як її на-правити. Он на вулиці розставлені "пулемьоти", а з ними кепські жарти. Та й вчора мали нагоду безпосередньо відчутти, що то значить, коли над твоєю головою, над твоєю хатою, де твої жінка та діти, прогуде ота пекельна стра-шна видумка.

Нарешті полковник зменшує свої вимоги. Він заявляє, що в скорім часі селяни помінять самі свою помилку. Він не буде нищити села, але вимагає якоїсь нагороди за втрачені, спричинені цими подіями. До другого ранку до монастиря мусять знести таку й таку скількість сина, вісва та інших

Повстала в огні і муках Най-красавиша Правда Правд... Великий Творче неба і землі! Зніпшли свою ласку на народ сей і дай очам узріти Правду, від духа Твого іздеш-шу. Ти благословив кріпачку матір, що завагітніла і дала співця правди і волі, благо-слови і той чин, що виріс зі слова любови, слова страж-дання, слова, вирваного з мілі-онів душ... Боже Великий! Ти хотів, щоб малий пастушок ягнят підслухав волю кожної билинки степу, кожної тра-шини гаю, кожної сироти, кожної матери — всіх, хто був, хто є і хто буде на цій нашій землі... Благословиж, о Боже, дні сії і сії ночі, в які над всесвітом зводиться нова зоря, що єдина освітить тем-ноту неволі... Ти хотів, щоб сім темноти і неволі встав, розтрощив трон, порвав пор-фіру і на сторожі отих рабів німих поставив слово: слово — правду, слово — волю, слово — любов. Хай тричі буде бла-гословенний той день, коли родилося те слово.

І ще раз відкажи тебе, Твор-че. Всесвіту, відкрий вуха всім живим тепер і тим, що будуть після, щоби чули Слово Пра-вди-Правд. Пішли згоду, мир, пішли ім свободу і те, що дає право на неї — розум, силу і хоробрість. Та буде святе імя Твое во віки вічні!

Так молиться Володько, слухаючи концерту. Не цими словами. Ні. Але душа його

повна молитви, повна прагнення великого. Він не згадує слова Бога. Нащо? Хіба не приємніше заціпити уста, зуби, заплотити очі, забути всі слова і тільки всупереч усюму і всім відчутти найбільше зближення з Найвищою Силою. І тоді навіть не страшене все те, що твориться там, за муром сали в селах, містах, степах широкої його батьківщини. Він добре знає цей мент і має готове для нього імя. Не лякайся, хлопче, мук наро-дження. Лякайся кінця, смер-ти, забуття...

Он вийшов на сцену хор. Мають барви, ті самі барви, яких повно серед ланів, гаїв, степів. Ті самі радісні барви. Бризнули голоси. Такі голоси родяться тільки в одному міс-ці на землі: там, де небо і земля широкі без меж... Вінок дівчат давніх, мов струни... Які шасливі мужі тієї землі, на якій виростили ті пишні кві-ти. Які радісні діти будуть сходити по сходах вічності зі самого низу до самого верху. Ім вічність, ім слава, ім бу-дучина...

З глибини грудей, з плоти і крові виривається кантата: "Бюють порооги!.. Місяць схооодить!.."

зза чорного муру дубового лі-су, підноситься вгору і зупи-няється над самою серединою могутнього Дніпра.

Неухильно лавою котять і згори сполучують низині і вишині, між котрими гучко рине велична ріка... Он камені на дорозі. Скелі. Ріка не знає перешкод. Вона зводиться дуба, крає на тисячу скалок мі-сяць, зорі і з лютим ревом плигає у пінну безодню.

І хочеться далі дивитися великим оком душі, і хочеться бачити: свобода, гідність, честь. Бо так наказує закон землі. Так наказує кожна мить великого часу і простору всіх вимірів. Так наказує скупчен-ня всіх душ, серцець, хотінь, що втілюєш он у тому си-нові кріпачки, котрого буст стоїть умаєний прапорами то-гояк ірода і тієї держави, про-які снівсь йому чарівний сон. І який короткий час від сну до ідентичності. Там у цій ночі, на полях боів рев гармат гово-рять: "Встаньте! Кайдани пор-віте!" Там вражого злою кро-вою кроплять волю. А тут, у великій родині, безліч душ зга-дує не злим тихим словом ту дивну, ту особливу, ту незро-зумілу людину, що віщувала ці страшні й незабутні дні.

Концерт кінчається. Во-лодько встає зі свого місця, ввесь опоєний образами, ду-хами. До нього підходить Йо-во брат Хведот і Володько не втримується. Кидається до

РІВНОВАГА ПОТУГ В ЕВРОПІ

В міжнародній політиці всі держави спираються та зв'язуються ріжними договорами і союзами в той спосіб, щоб створити таку силу, яка щонайменше рівнялася б силі противного табору.

Буває перевагу над другою стороною, починається наступ, агресія, а далі скрита, а вкінці отверта війна.

Ті згоди, що надіються у війні більше скористати ніж утратити, прямиують у своїй політиці до розхитання рівно-ваги потуг, до заколоту. А ті держави, що хочуть спокою, стараються за всяку ціну ту рівновагу вдержати. Але вдер-

буває перевагу над другою стороною, починається наступ, агресія, а далі скрита, а вкінці отверта війна.

Ті згоди, що надіються у війні більше скористати ніж утратити, прямиують у своїй політиці до розхитання рівно-ваги потуг, до заколоту. А ті держави, що хочуть спокою, стараються за всяку ціну ту рівновагу вдержати. Але вдер-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БУДЬМО ГОТОВІ У ВАЖНУ ХВИЛЮ.

В обличчі світових подій і надходячої другої світової війни, в якій українська справа впринципі знов на цілий зріст, кожна українська одиниця мусить приготуватися до великої поспівати, до чину, на кожній ділянці українського визвольного руху. Бо успіх визволення України залежатиме виключно від нас самих.

Великим успіхом було б для нашої еміграції, щоб завчасу прийти до певного порозуміння серед усіх національно-українських угруповань і нацхертнути план праці. В обличчі великої небезпеки, що вороги можуть фізично винищити наш народ, це не повинно нашим провідним верствам завдавати багато труду й сумнівів щодо того, який нам треба нацхертнути план визволення України. Цей план, це мусить бути боротьба з ворогами, а не залишення до них.

Нині більшовизм нищить наш народ, а також поляки й інші окупанти. Але Гітлер також готується заняти Україну. Де є гарантія, що він також не планує поневолення України та обертання її у свою колонію?

В нашій народі є й такі одиниці, що рахують усе на чужу силу, крім своєї власної. Ці одиниці тішаться з кожного чужого наміру йти на Україну, думаючи, що хтось їм виборе волю. Це може явище погане, але не треба собі з цього занадто щось робити, бо такі одиниці трапляються в кожній народі.

Чим більша буде загроза якогось вибуху, тим більше будуть наші вороги старатися нас собі знов приєднати. Але ми не сміємо забувати про свої пережиті кривди. Ми не сміємо ні на хвилю забувати про Крути, Базар, Соловки, сотні тисяч розстріляних і засланих на Сибір, про виморені голодом мільйони. Не сміємо забувати про Березу Карпутьку, про польську „нацифікацію“ і колонізацію. Про ці всі речі ми не сміємо забувати, бо знов дамось обдурити обіцянками наших відвічних ворогів.

Ми мусимо вивісти безоглядну боротьбу наших окупантам і заперестати цю боротьбу шойно тоді, коли відізнаємо свої землі й створимо самостійну, соборну Українську державу.

Гавриіл Туркевич,
Сиракуз, Н. Й.

ВАГА НАРОДНОЇ ТРАДИЦІЇ.

Існування та поступ кожного народу є основані на його традиції. Завдяки їй народи осягли всі свої політичні, культурні й економічні здобутки. Чим старша і багатша традиція даного народу, тим певніше він відверне бурі, що можуть звалитися на нього внаслідок невідрадного міжнародного положення.

Традиція це скарб кожного народу, що він його найстаранніше зберігає. Без неї неможливе самостійне й культурне життя. Історія вказує, що народи втратили свою самостійність тому, що загубили пошану до своєї традиції, а при своїм собі чужо. Тому здорові народи шанують глибоко свою традицію, а в деяких випадках навіть строго карають своїх провідників за зломання прадідайної традиції.

Коли якийсь народ насильно загарбає інший народ, то першим ділом наїзника є знищити народню традицію поневоленого народу, а накинати йому свою. Традиція для нації є те саме, що серце для людини. Як довго серце б'ється в грудях людини, так довго людина, без огляду на хвилю хворобу, може мати надію на життя. Поневолений народ може мати надію на висвободження й відзискання своєї самостійності, як довго шанує свою народню традицію.

Українська традиція є дуже багата. Вона переплітана релігійно-народними звичаями, яких український народ віками кріпко держався. Ця традиція зберегла його національну відрубність, хоч на українських землях довгими віками лютував гнет наїзників. Щоб не затратити своєї національної відрубності, український народ строго заховував свої релігійні свята, свої народні пісні, танці, ношу, звичаї.

Опираючись на тих відрубних традиційних уподобаннях, український народ творив також свої інституції й організації. А коли вже про те згадуємо, то не може не згадати і за наш У. Н. Союз. Він збудований на тих моральних цінностях, які український селянин-робітник привіз зі собою з рідного краю. В ньому міститься заповідь для нас і молодших поколінь, що українські традиційні цінності в Америці будуть продовжуватися і по нашій смерті.

Але тому саме, що У. Н. Союз уявляє собою не лиш матеріальний, але також моральний скарб української еміграції, вороги українського народу стараються його за всяку ціну знищити, наступаючи на нього раз зверху, а раз зі середини. Нераз пробували розточити його такі свої продажні ренегати з середини ріжною розмальованою на червоно пропагандою. Колись те саме пробувала робити царська Москва. Але ні білий ні червоної Москві, як теж її продажним агентам не вдалося розвалити цієї нашої національної твердині, якою є У. Н. Союз. На його сторожі стояли десятки тисяч українських громадян, які зуміли своєю інституцією як слід оборонити. Як довго ми будемо держатися своїх народних традицій і цінностей інституції, що ці традиції підкріплюють, так довго наше культурно-національне життя в Америці буде запевнене.

Михайло Ликтей,
Нью Йорк, Н. Й.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, І.І. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 3-го січня, в годині 1-шій пополудні, в галі церковній, 1944 В. Ірі вул. Обов'язком кожного члена є бути прийнятим на зборах і вислухати звіту уряду і контролю за минулий рік та вибрати урядників на 1937 рік. Просимо привести нових членів до Тов. і У. Н. Союзу. — Л. Кучур, пресд.; В. Чепіш, кас.; Н. Ніколайшин, секр.

БОФАЛО, Н. П. Тов. Український Союз, від. 304, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 3-го січня, в годині 1:30 пополудні, на котрих буде спрароводані за 1936 рік і нездані уряду на 1937 рік. Просимо членів привести хоч по одному новому членові як до Союзу так і до Одариства. — Уряд Тов.

ВБИЛИ ОПРИШКА.

У хшанівському повіті вешталася довгий час ватага бандитів, що тероризувала населення своїми грабжницькими нападами під проводом 21-літнього Ю. Матушевського. Тепер поліція підчас облати коло Тшебіні схопила Матушевського. Опришок скористав з теміні й виврився експортуючим його в кайданах трьом постерунковим, а навіть намагався покористуватися зброєю. Пощілений кулею Матушевський упав трупом на місці.

Горячка та спрага.

Лікар: Мусимо зломити цю вашу горячку та страйну спрагу.

Хорій: Ви, пане докторе, старайтеся прогнати мою горячку, а зі спрагою я вже сам дам собі раду!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Посвячення прапора.

Дня 15. листопада ц. р. відбулося в нас посвячення національного прапора. На це свято прибуло багато місцевих і позамісцевих громадян. Місцевий парох о. Волинець відправив того дня богослуження, на яке українська молодь, убрана в українські строї, під проводом Олексі Гіни внесла до церкви український прапор. Хор „Бандурист“ під проводом проф. Ціміхуда співав „Боже великий єдиний“. Діти тримали докруги прапора стяжки, прикріплені до його верху. Цей образ робив на привяних велике вражіння. О. Волинець виголосив відповідну до хвилі промову та палкими словами пригадав, як молодь у краю віддає своє життя в обороні чести рідного прапора. По відправі о. Волинець закликав привяних, щоб зложили свої жертви на визвольну боротьбу. По церковній церемонії привяні удалися на Литовську Галю, де відбувся спільний обід, а по обіді забава.

Коли гості засідали до обіду, молодь на галі з О. Гіною святоточним походом увійшла до галі враз з прапором. Хор знову відспівав „Боже вели-

кий єдиний“, і „Тобі, Земле Моя“. Молодь дуже добре вивязалася зі свого завдання, а велика заслуга в тому О. Гіни. Свято розпочав Іван Підлісний, що привитав привяних і розказав коротко про значіння свята. Потім він покликав на тостмайстра Михайла Пізнака, адвоката з Нью Йорку, який продовжував програму українською й англійською мовою. З американців прибули на те свято: Джан Мурфі, мейор міста Нью Гейвен; командант 47-го посту Американського Легіону, адвокат Томас Фіцімонс, професорка з американського Червоного Хреста пані Милтон Рікс, професор історії в Нью Гейвен Гай Скул, Томас Річардсон, а також литовці зі своїм священником А. Пенкусом.

При обіді хор співав ріжні пісні. Адв. Пізнак виголосив англійською мовою високо патріотичну промову, в якій представив положення українського народу в старім краю і тут на еміграції. Він порівняв наші визвольні змагання зі змаганнями ірландців, що віками боролися за свою самостійність, а такі визволилися зпід паування такої великої держави, якою є Бритійська Імперія. Бесідник також сказав, що так як ірландці в Америці не відіралися свого народу, а помагали йому у визвольних змаганнях, так само повинні поступати українці. Потім о. Пізнак попросив до

Увага! Рочестер, Н. Й. і околиця! Увага!

ОТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ (UKRAINIAN CIVIC CENTER)

ВІДБУДЕТЬСЯ:
В ЧЕТВЕР ВВЕЧІР, ДНЯ 31-ГО ГРУДНЯ 1936 РОКУ ПРИ 831 JESSEY AVENUE.

В концертній програмі візьму в участь: А. Юрків, М. Климиш, К. Гнатків, І. Колодзінський, Мир. Цицак, А. Флічук, Вол. Романів, Вол. Зарицький, Українські танці під проводом Тритяка. Музика під проводом М. Юркова. Рівнож будуть бесідники. Часть цієї програми відбудеться в суботу, дня 2. січня 1937 р. при вечері. Запрошуємо весь український загаль численно прийти. Комітет будови Українського Народного Дому.

НОВИНА ДЛЯ ФІЛЯДЕЛЬФІ Й ОКОЛИЦІ!

НА НОВИЙ РІК, В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 1-ГО СІЧНЯ 1937 Р.

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН

Новорічний Концерт УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ХОРУ З СКРЕНТОНУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, ПІД Ч. 849 НОРТ ФРЕНКЛІН СТРІТ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

50 СПІВАКІВ — НОВА ПРОГРАМА ХОРОВИХ І СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ.

ВСТУП НА ВСІ МІСЦЯ ТІЛЬКИ 45 ЦЕНТІВ. ПОЧАТОК РІВНО 7:30 ВВЕЧІР.

НАЙКРАЩИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК ДЛЯ ПРИЯТЕЛЯ ЦЕ ДОБРА КНИЖКА.

Подаємо спис гарно оправлених книжок, які можна дати як Різдвяний дарунок

Царівна, О. Кобилянської	\$2.00
Твори Марка Вовчка	1.25
Четверта Заповідь, Чайковського	1.25
Олюшка, Чайковського	1.50
В Чужім Гнізді, Чайковського	1.50
Кобзар Т. Шевченка	2.00
Твори Шевченка (три томи)	5.00
Твори Шевченка (пять томів)	10.00
З вершин і Низин (Іван Франко)	2.50

ДЛЯ МОЛОДІ ЗАМОВЛЯТИ:

Стрілецькі Пісні на фортепан зі словами, Ярославенка	\$2.00
201 Українських Народних пісень під нотами	2.00
Син України, з ілюстраціями	2.00
Оповідання з царства звірів (ілюстрований)	\$1.00
Дикі Звірі (з ілюстраціями)	1.25
Робінсон Крузо (з образками)	75
Малі герої (ілюстрований)	85
Одарка (ілюстрований)	35

Книгарня „Свободи“ перешле ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви хочете цей дарунок зробити, так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опакуємо в гарній святоточній різдвяній папір, а на кожній книжці видрукуємо імення даруного та ймення обдарованого.

Як у поданому тут списі нема такої книжки, яку ви хотіли б, то пишіть до нас по новий каталог, з котрого зможе вибрати собі інші книжки.

Замовлення пересилайте на адресу „Свободи“:

„СВОБОДА“,
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДАЙТЕ ДАРУНОК, ЩО ПРИНЕСЕ РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН ДЕНЬ, АЛЕ ЦІЛИЙ РІК,

Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів року Ми вишлемо перше число на його адресу (щоб він одержав на Різдво), опакowane в гарній різдвяній папір з різдвяною картою, яка повідомить його, що ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Пишіть до нас тепер.

Піврічна передплата \$3.25
Річна передплата \$6.00

Кожний день ваш приятель буде одержувати „Свободу“ і буде мати гарну пам'ятку з вашої дбайливості. Пишіть до:

„СВОБОДА“,
81-83 GRAND STREET, (BOX 346). JERSEY CITY, N. J.

бела, І. Підлісний; по \$1: В. Фурс, Апанович, Данилів, Дикун, С. Бережницька, Салабай, В. Калина, Е. Дячишин, П. Драпняк, Савяк, пані Ярославенка, Прухницький, В. Березицький, Шмигельський, М. Шуран, Вовк, Н. Н. Наджога, М. Винничук, Е. Благодка, К. Марушак, П. Тодорчук, М. Бурбела, Василек, О. Запаринюк, А. Марушак, П. Василек, О. Придун, С. Дикун, Федина, Свіка, І. Вітенко, Й. Бережницький, Е. Ляхович, І. Хомета, Маланчук. (Коли кого пропущено, просимо дати знати до комітету).

В дальшій програмі п. Пізнак знову забрав слово і українською мовою виголосив гарну промову до молоді і до старших. Він згадав між іншим і про Український Народ-

ний Союз, який помагає визвольній боротьбі українського народу. Програму закінчено відспіванням „Ще не вмерла“ і „О Україно“.

По відтягненню розходів вислано через Обеднання \$168.55, а це \$161.55, на визвольну боротьбу, на політичних в'язнів \$5, а на пересилку для Обеднання \$2.

Свято відбулося в найкращому порядку і залишило глибоке вражіння серед тутешнього українського громадянства.

Мирослава Хавлюк,
секретарка Української Громади в Нью Гейвен, Конн.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАП ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ КОПІС „СВОБОДА“.

КУПУЙТЕ НОВІ КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ

НА 1937 РІК.

КАЛЕНДАР ЧЕРВОНА КАЛИНА	60 ц.
КАЛЕНДАР БАТЬКІВЩИНА	60 ц.
КАЛЕНДАР ПРОСВІТИ	60 ц.
КАЛЕНДАР ЗОЛОТИЙ КОЛОС	60 ц.
КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД	40 ц.
КАЛЕНДАР КРЕЩІЯ	40 ц.

Всі календарі гарно ілюстровані, містять багато цікавих статей та оповідань, як також подають практичні господарські поради. Календарі показують всі релігійні та національні свята.

Замовляйте ще сьогодні, бо книгарня „Свободи“ має лише малу кількість тих календарів. Належність просимо посилати разом зі замовленням. На С. О. D. замовлень не вислаємо.

„СВОБОДА“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ДОКАЗ.

Ми переконались на своє вдоволення, що найчастішою причиною, чому нас взивають до себе родити, з якими ми ще ніколи не мали ніяких знань, це те, що ті родини, яким ми давали свої услуги колинебудь передше, нас тим новим родинам добре зарекомендували.

Це є для нас джерелом вдоволення, бо воно доказує, що ті люди, котрі приходили до нас за якоюсь услугою, сталися нашими приятелями.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FURNERIAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: 4-5989 Phone: 3-0540

3 ІСТОРІЇ МАДРИДУ

Перші згадки про Мадрид стрічаємо в давніх арабських і латинських літописах під датою 939 року. Тоді то король Леону Раміро II здобув уперше від маврів твердиню Маджеріт, від якої повстала пізніша назва столиці Іспанії. Ця твердиня, що була у важному стратегічному місці на дорозі, яка веде від горбів Сієра де Гвадамара до Толеда, переходила із рук до рук, поки остаточно не стала еспанська, після здобуття Толеда королем Альфонсом VI (1086 р.). При кінці середньовічних часів Мадрид став осідком кастилійського двору: Місто, що в половині XVI століття мало ледви 25 тисяч населення, стало розвиватися, відколи кароль Карло V перемінив давню мавретанську твердиню у палату. За Філіпа II Мадрид став столицею королівства замість Толеда (1501 року) і за п'ятдесят літ має уже населення більше як сто тисяч. Плянна розбудова Мадриду почалася за Карла III (1769 до 1788 року), а до найбільшого розцвіту дійшла за Бурбонів. Розпланування вулиць, площ і парків і будинки побудовані за їх володіння рішали впродовж півтора століття про характер нової столиці (м. і. королівська палата, брама Алькаля, загальний шпиталь, митний уряд, парк Прадо й Ретіро). При кінці XIX століття адміністративні границі столиці показалися занадто малі, місто стало поширюватися в усіх напрямках, головнорозбудж залізничних ліній (Кватро Камінос, Аточа, Алькаля), повстали підміські осередки, як Ля Просперіада, Гвіндалера, а сусідні села стали перемінюватися в містечка (Валекас, Чамартін).

Тепер столиця Іспанії займає 9,680 гектарів поверхні, з чого одна третина лежить по правому боці ріки Манзанерас (латинська дільниця і королівська палата). За одно століття населення Мадриду зросло восьмикратно: на початку XIX століття мав Мадрид 160,000 населення, в 1860 році 298,000, в 1910 році 571,000, в 1920 році 750,000, в 1930 році 883,000, а в 1933 році 1,015,000 населення. Так Мадрид займає щодо кількості населення місце рівнозначне з Барселеною (1,060,000 мешканців).

Цікавою прикметою Мадриду є величезні отверті простори. Найгарніша є алея Прадо, що йде східною частиною міста. Галерея образів побудована за Карла III на Прадо, це найбагатший музей мистецтва у світі. Є там образи таких славних маярів як Веласкеса, Гої, Ель Греко, Рібери, Муріля, Зурбарана, Рубенса, Ван Дайка, Йордаенса, Рембрандта, Тіціана, Рафаеля, Андреа дель Сарто, Дірера, Пусена. На схід від Прадо лежить ботанічний город (1773 р.) і Ретіро, головний парк і місце прогулюк мадридців. Серединою Прада йде Кале дель Алькаля, найгарніша вулиця Мадриду, що веде від триумфального лука в честь Карла III (1778 р.) до Пуерта дель Соль, себто осередку столиці. Найгарнішою площею Мадриду є Площа Майор, звана теж Площа де ля Констітусіон, осередка давнього Мадриду. На цій площі давніше відбувалися бої биків і автодафе (до 1781 року прилюдне спалювання засуджених інквізицією еретиків). На західній частині площі є давня королівська палата, тепер музей, побудована на місці спаленого Альказару (альказар значить замок, цитаделя) (1738 до 1764 р.), палата справедливості (давній понатир), парламент, міністерство військових справ у палаті Буена Віста, державний банк, почта, ратуш, університет — це найгарніші будинки Мадриду.

Він і вона.

Він: Кожна жінка, без винятку, все і всьому перечить.
Вона: Це неправда.

Працьовитий.

— Прошу пам'ятати — каже лінох — що я завдячую свій маєток лише тяжкій праці.
— Г... А я думаю, що маєток записав тобі твій покійний стрийко.
— Так, алеж він тяжко працював на нього!

НОВІ ДИТЯЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ПЕСИ

- Св. Миколай на селі в трьох відслонах, 10 осіб і гурт — 10 ц.
- В ніч під св. Миколою, в одній дії, Ф. Коковського, 6 осіб — 10 ц.
- В ніч св. Миколая, А. Лотоцького, 3 картини, 18 осіб — 25 ц.
- Гостиня св. Миколая, В. Хроновича, 3 особи — 10 ц.
- Святий Миколай, М. Пеленської, 3 дії, 14 осіб — 15 ц.
- Різдвяна казка, дві картини, з партитурою — 20 ц.
- Український Вертеп, І. Габрусевича, з партитурою, 6 осіб і пастушки — 15 ц.
- З Колядою, Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт — 20 ц.
- Вертеп, різдвяна картина, І. Блажкевичевої, 13 осіб — 20 ц.
- Різдвяний дарунок, одна дія, 9 осіб — 10 ц.
- Свята гостиня, М. Куршеби, дві відслони, 13 осіб, 20 ц. Окрема партитура — 40 ц.
- Три Свято-Миколаївські Вистави: 1) Св. Миколай між школярами, в одній дії; 2) Свято Миколаївська ніч, в двох діях; 3) Поміч св. Миколая, в двох діях — 40 ц.
- Три Князі в Вифлеємі. Найновіший вертеп для хати і сцени. З додатком дитячого вертепу „Божі Пастушки” — 25 ц.
- У Нуджарів, різдвяна картина в 3 діях, 13 осіб — 25 ц.
- Івась, Характерник, сценічна картина з дитячих літ, Івана Франка, в 3 діях, 9 осіб — 20 ц.
- Мені тринадцятий минуло. Епізод із життя Тараса Шевченка. Песа на одну дію, 10 осіб — 15 ц.
- Перша кривда. Сценічна картина в 1 дії з життя Тараса Шевченка, 7 осіб — 10 ц.
- Розрита Могила. Сценічна картина в 1 відслоні, з хлопчиків літ Тараса Шевченка, 3 особи — 10 ц.
- Червона Шапочка. Здраматизована казка в 2-ох діях зі співами і танками. Музичні мотиви М. Гайворонського. Друге видання. 3 партитурою. 15 осіб — 30 ц.
- Івась і Гануся. Здраматизована карка в 5 діях зі співами й хороводами, 12 осіб, з партитурою — 30 ц.
- Покарані Калатки. Комедійка з бурсацького життя в 3 відслонах, 7 осіб — 25 ц.
- В дитячому садку. Сценка в 1 дії зі співами й танками, 13 осіб, з партитурою — 10 ц.
- Свято Весни. Сценічний образок на дві дії зі співами та хороводами. Надається на Великдень. 5 головних осіб та гурт. 3 партитурою — 30 ц.
- Живий страхопул. Комедійка з життя сільських дітей в 3 відслонах, 6 осіб — 25 ц.
- На Провесні. Картина в 3 діях зі співами і хороводами. Музичні мотиви: Богдана Вахнянина. Хороводи укладу: О. Заклинської. 12 осіб. 3 партитурою — 25 ц.
- Виправа до Америки. Комедійка в 2 дії, 5 осіб — 25 ц.
- Згода буде. Картина з життя сільських дітей в 3 діях, 11 осіб — 25 ц.
- Нездога, жартіблива сценка в 1 дії, 3 особи — 20 ц.
- Пригода до розуму дорога. Сміховинка в одній дії, 4 особи — 20 ц.
- Школярні Маркіян. Сценічна картина з дитячих літ Маркіяна Шапкевича, 6 осіб — 10 ц.

Замовлення слати на адресу: „СВОВОДА”, 81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ

на 1937 рік

В КОЛЬОРАХ, КАЛЕНДАРІОМ ДРУКОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ, СВЯТА ОЗНАЧЕНІ ЧИТКИМ ЧЕРВОНИМ ДРУКОМ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ.

25¢ один -- 5 за \$1.00

Засвітали козаченьки
Гуцул на полонині пасе вітел
Дівчина в українській строю
Український парубок і дівчина
сидять коло криниці
Хлопець і дівчина у Великій
Україні.
Сини мої, гайдамаки
Тарас Шевченко
Іван Франко
Різдво Христове
Різдво Христове з ангелами
Ангел хоронитель над дітьми

Мала хата і город
Хата над озером
Старий малин коло річки
Причиста Діва Марія з яким
Ісусом Христом
Діти при забаві над рікою
Ісус Христос в Гетсиманьскім
городі
Президент Рузвельт і його
жінка.

Замовлення і гроші слати на адресу: „СВОВОДА”, 81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J. (Замовлення на С.О.Д. не будемо висилати).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВОТЕРВЛІТ, Н. П.
На інвалідів.

Дня 13. грудня ц. р. відбувся річний збір Українського Американського Горожанського Клубу. На тих зборах члени ухвалили висигнувати з клубової каси \$5 на інвалідів. Опісля Іван Урбан забрав слово та попросив членів, щоб кожний зложив якусь жертву на ту саму ціль. М. Сп'як і С. Чайковський зайнялися збіркою і збрали \$19.25, отже разом вислано через Обеднання на інвалідів \$24.25. Жертували по \$1: І. Урбан, В. Футулук, П. Ковальчик, С. Ковальчик, Л. Завіський, М. Мадараш, П. Риганич, П. Крушельницький і О. Сп'як; по 50 ц.: Н. Дрецький, В. Вовчук, С. Михасів, Д. Кандюк, О. Мосюк, Я. Вовчко, М. Завіський, П. Ренч, С. Чайковський, М. Сп'як, В. Галайко, І. Легуник, С. Свота; І. Чайковський 40 ц.; М. Кесич 35 ц.; по 25 ц.: А. Чура, Ф. Васуля, І. Дзюмбила, П. Данюшар, А. Криль, І. Дем'янич, А. Караванда, П. Байгер, Н. Смерек, І. Футулук, Т. Кацак і В. Гобляк.

БРУКЛІН, Н. П.
На Рідну Школу й інвалідів.

Від 310 У. Н. Союзу ухвалено своїх зборів висигнувати з товариської каси \$5 з приводу конгресу Обеднання. Опісля пред. М. Більський попросив, щоб члени зложили якийсь даток на Рідну Школу. Жертували: С. Пелехатий \$1; по 50 ц.: М. Більський, В. Тижник, Д. Багрий, О. Рибак, В. Снішин, С. Сородський, В. Венгрінович і Н. Корчинський; по 25 ц.: М. Баймак, М. Леньо, І. Сколодра, В. Шимко й Н. Довгун.

Товариство мало Службу Божу за померлих членів і при тій нагоді зложили на Рідну Школу свої датки такі члени: Д. Багрий і М. Федас по \$1; С. Пелехатий 50 ц.; Т. Ганчачка 40 ц.; по 25 ц.: М. Більський, М. Леньо й Н. Довгун. Дрібними датками зібрано 95 ц., отже разом прийшло на Рідну Школу \$10.60. На балю товариства отсі члени зложили свої жертви на інвалідів: В. Тижник \$1; І. Довгун і М. Більський по 50 ц.; по 25 ц.: Н. Довгун, Ф. Савишин, О. Рибак, М. Леньо, Г. Капелух і Г. Кінаш. Дрібними зібрано \$1.30, а разом \$5.35. Ті всі жертви переслано через Обеднання.

М. Більський.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АЛЕНТАВН, ПА. Відділ 147 повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбулися у вівторок ввечір в готелі 80-й, в галі до ланчайно. Просимо всіх членів, щоб були присутніми на зборах, бо маємо важні справи до погодження. — Ланчайно, сепр.

ДЖЕРДІ СІТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клуб Поступовий, від 70, повідомляє всіх своїх місцевих і позаміських членів, що річні збори відбулися в середу, 30. грудня ц. р., в готелі 7:30 ввечір, в галі під ч. 886 Джайстон Еас, бомаком кожного члена є прийти точно в означений час і вислухати звіту урядника і діяльність цього року. Буде вибір нового уряду на 1937 рік, а також річні звіти і ухвали для добра нашого товариства. — Д. Пеленка, пр.; І. Вікторам, кас.; А. Оніска, фін. сепр.; В. Кушнір, рек. сепр.

КЛІВЛЕНД, О. Подіаємо до відома членам Тов. Союз, від 398, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, в готелі 10-її раніо в галі У. Н. Союзу. Кожний член є обов'язаний прийти на збори, бо буде вибір уряду на 1937 рік і вибір уряду на 1937 рік. — Григорій Кисляк, голова; Михайло Саушак, скарб; Григорій Степанек, фін. сепр.

КЛІВЛЕНД, О. Вр. св. Вас. Велико-го, від 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позаміських членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня. Обов'язком всіх членів є прийти на збори, бо буде справедлива контролі, одобрення братового статуту, вибір уряду на 1937 рік і балю інших важних справ до погодження. На зборах будемо приймати нових членів до Бр. У. Н. Союзу. — Андрій Барбер, пред.; Стефан Кравчук, кас.; Іван Сподар, сепр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від 334, повідомляє всіх своїх місцевих і позаміських членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня 1937 р., в готелі 10-її раніо, в У. Н. Союз. Просимо всіх членів прийти на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до вирішення, такі, що на місцевих зборах неможливо було вирішити через брак членів. Контрольна комісія здасть справоздання за 6 місяців і почує стан каси; буде вибір нового уряду на 1937 рік. Довірливих членів наповаляємо, щоб прийшли і вирішили свої владки на тих зборах; коли того не зроблять, будуть суспендовані згідно до статуту. За нікого не будемо висилати і не будемо переносити дату на наступний рік. Хто має прохотів, авіаційні або діти, котрі не є членами, хай приїде на збори й стане в члені Тов. У. Н. С. Неприйшлий на зборах член чи урядник підлягає карі згідно до статуту. — М. Задорський, пред.; С. Морозович, скарб-кас.; М. Шмідтський, рек. сепр.

БРУКЛІН, Н. П. Тов. ім. Богдана Хмельницького від покр. Пр. Тройні, від 158, повідомляє членів, що перші збори в наступнім році відбулися 1-го січня. В 10-її год. рано буде Св. Божий Товариства, а зарпа по Св. Божій пісемо набори. Хто є членів не буде по Св. Божій підлягає карі 50 ц. — Ю. Павляк, пред.; В. Косів, кас.; Д. Селіва, сепр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від 342, повідомляє всіх своїх членів і членів, що в п'ятницю, 1-го січня, на латвійській Новій Рік, буде мали Св. Божу з Парастасом, котру відірають ввеч. об 11. Гудак, в першій св. Возмуч. Димитрія, в готелі 9-її раніо. Відтак відбулися річні збори. Буде справоздання урядників і контроль, комісія та вибір урядників на 1937 рік. Вей члени і членів мають явитись як до церкви так і на збори зарпа по Св. Божій під карю 50 ц. Когнутий члені щоб сповинили своїх належність. Будемо приймати нових членів і дітей без оплати вступу. — Гр. Воланський, пр.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, сепр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра й Павла, від 102, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, в галі церковній на Каледжі і В. 7-їїї уа. Кожний член має прийти на означений час. Буде справоздання урядників і контроль та вибір нового уряду на 1937 рік і інші важні справи до погодження. Неприйшлий члені сплатити кару 1 дол., а урядник 2 дол. Тому прийдіть усі хоч раз на рік погоджати справоздання з вашого майна, що ви нічий рік складали. — Юрій Гіряк, пред.; Дмитро Дорош, кас.; Микола Бушко, сепр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра й Павла, від 102, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, в галі церковній при Овсіа і Райк за. Члени, котрі не прийшли на збори, будуть суспендовані згідно з ухвалою річних зборів. Зрад на 1937 рік вибрано: Петро Савишинський, пред.; Михайло Семкін, кас.; Василь Пилиш, сепр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ ім. В. Хмельницького, від 245, повідомляє своїх місцевих і позаміських членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, в готелі 2-їїї раніо, в церковній галі, 18 Вестчестер. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір уряду на 1937 рік. Буде справоздання урядників і контроль, комісія прийти ввечір, 31. грудня, в готелі 7-їїї раніо, щоб об'являти ділоздатно на аліа шоб Сабат, кас.; Пасиф Класій, сепр.

ШКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від 377, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбулися 3-го січня, зарпа по Св. Божій, в галі церковній при Овсіа і Райк за. Члени, котрі не прийшли на збори, будуть суспендовані згідно з ухвалою річних зборів. Зрад на 1937 рік вибрано: Петро Савишинський, пред.; Михайло Семкін, кас.; Василь Пилиш, сепр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 16. грудня ц. р. помер **МИКОЛА БУТ-НІЦЬКИЙ**, член тов. Запорозька Січ, від 317. У. Н. Союзу в Сиракуз, Н. Й. Покійний був організатором товариства й урядником цілий час існування товариства. Родився в селі Вікно, повіт Городенка. Покійний був вдовець і не мав родини. Товариство і У. Н. Союз були для нього всею надією й поміччю. Похоронні богослуження відправив і прощальну промову виголосив о. Михайло Кузів при участі всіх членів товариства.
В. Й. П.
М. Дидик, сепр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 25. грудня ц. р. помер **ДАНЬКО НОВАК**, що родився в селі Загугиніо, повіт Санік. До У. Н. Союзу вступив 1921 р. Був членом тов. Вільні Козаки, від 236 У. Н. С., в Сейр, Па. Покійний восьмеро дітей. Похорон відбувся в понеділок, 28. грудня, з до. му жалоби.
В. Й. П.
М. Ковалевич, сепр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Пен. Зав. Пр. Діви Марії, від 112, подіаємо до відома всіх своїх членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, на Новій Рік, в готелі 1-їїї раніо. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до вирішення, такі, що на місцевих зборах неможливо було вирішити через брак членів. Контрольна комісія здасть справоздання за 6 місяців і почує стан каси; буде вибір нового уряду на 1937 рік. Довірливих членів наповаляємо, щоб прийшли і вирішили свої владки на тих зборах; коли того не зроблять, будуть суспендовані згідно до статуту. За нікого не будемо висилати і не будемо переносити дату на наступний рік. Хто має прохотів, авіаційні або діти, котрі не є членами, хай приїде на збори й стане в члені Тов. У. Н. С. Неприйшлий на зборах член чи урядник підлягає карі згідно до статуту. — М. Задорський, пред.; С. Морозович, скарб-кас.; М. Шмідтський, рек. сепр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ ім. В. Хмельницького, від 245, повідомляє своїх місцевих і позаміських членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, в готелі 2-їїї раніо, в церковній галі, 18 Вестчестер. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір уряду на 1937 рік. Буде справоздання урядників і контроль, комісія прийти ввечір, 31. грудня, в готелі 7-їїї раніо, щоб об'являти ділоздатно на аліа шоб Сабат, кас.; Пасиф Класій, сепр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра й Павла, від 102, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, в галі церковній на Каледжі і В. 7-їїї уа. Кожний член має прийти на означений час. Буде справоздання урядників і контроль та вибір нового уряду на 1937 рік і інші важні справи до погодження. Неприйшлий члені сплатити кару 1 дол., а урядник 2 дол. Тому прийдіть усі хоч раз на рік погоджати справоздання з вашого майна, що ви нічий рік складали. — Юрій Гіряк, пред.; Дмитро Дорош, кас.; Микола Бушко, сепр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ ім. В. Хмельницького, від 245, повідомляє своїх місцевих і позаміських членів, що річні збори відбулися в п'ятницю, 1-го січня, в готелі 2-їїї раніо, в церковній галі, 18 Вестчестер. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір уряду на 1937 рік. Буде справоздання урядників і контроль, комісія прийти ввечір, 31. грудня, в готелі 7-їїї раніо, щоб об'являти ділоздатно на аліа шоб Сабат, кас.; Пасиф Класій, сепр.

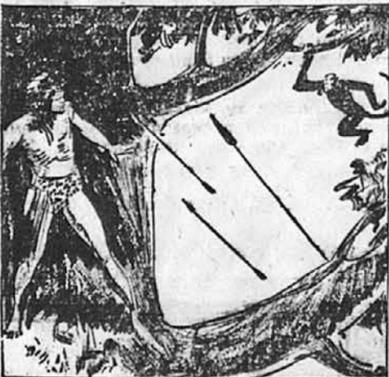
ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

LOST
A girl's brown POCKETBOOK with zipper, containing \$35.00, at the Koshetz Concert last Sunday evening at New Krueger Auditorium, Newark, N. J. REWARD. Finder please return to:
MICHAEL HRVNYK,
126 West 19th St., Bayonne, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОКОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Коли Тарзан закликав на відділ людей-леопардів, останні зі здивуванням підняли очі вгору. Побачивши Тарзана на дереві, вони миттю пустили в його сторону град стріл і спис. Тарзан миттю сховався за пень дерева, а далі пірнув у галузях дерев. За ним з криком поспішала Нкіма. Люди-леопарди, побачивши, куди втікає Тарзан, подалися за ним.

Цей рух зробив Тарзан не тому, що був необережний чи легкодушний. Він навмисно закликав на дикунів, а потім навмисно утік так, щоб вони бачили його і за ним поспішали. Він тим способом хотів їх якнайдалі відтягнути від замку. Ця погоня трвала пару годин. Коли Тарзан побачив, що відтягнув їх уже далеко, він зник їм з очей.

Такі операції Тарзан виконав легко і без великого напруження. Він умів обертатися серед нетрів і дряпатися по деревах та перескакувати з галузи на галузь так, як найзручніша мала. Бо він сам був змалку зріс серед малп і добре вивчив їх штуку. Крім того він мав розум чоловічий, що припав йому в спадку по його расі.

Нкіма поспішала за ним, висолопивши язика. Вона вже не здужала навіть більше кричати „Тарзане, зачекай”, а задихана поспішала за ним, щоб не стратити його з очей. Та з часом, коли вони відбігли від людей-леопардів, Тарзан почав звільняти бігу. Його турбувало те, що ніде не міг здбати сліду по Оранді і його людям. Що могло з ним статися?